

ристанні комплексної розробки та системного формування щодо мінімізації наслідків негативного впливу.

Список використаних джерел:

1. Зацеркляний М. М. Основи економічної безпеки: навч. посіб. / М. М. Зацеркляний, О. Ф. Мельников. – К.: КНТ, 2009. – 337 с.

Мироненко І. О., к. е. н. Левкович О. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ЧИННИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Використовуючи системний підхід до вивчення економічної безпеки підприємства торгівлі, було доведено, що вона є частиною іншої системи більш високого порядку – соціально-економічної системи торговельного підприємства. Для економічної безпеки, як і для системи торговельного підприємства, характерна наявність внутрішнього та зовнішнього середовища. Виходячи із зазначеного, можна зробити висновок, що чинники, які впливають на економічне середовище підприємства торгівлі, мають вliv i на систему економічної безпеки підприємства, метою якої є захист діяльності підприємства від загроз внутрішнього та зовнішнього середовища. Тому під час вивчення економічної безпеки підприємства доцільно звернути увагу на чинники внутрішнього та зовнішнього середовища, на їх характер і структуру.

Для торговельного підприємства пропонуємо виокремити чинники складових економічної безпеки: фінансової, ринкової, товарної, інтелектуально-кадрової, техніко-технологічної, політико-правової та інформаційної.

До чинників впливу на фінансову безпеку відносять фінансове управління активами підприємства, інвестиційну політику, інструменти управління ризиками в контрактах, стан дебіторської заборгованості, величину заробітної плати

робітників та фонд заробітної плати, контроль оборотних активів (зокрема товарних запасів), контроль за структурою капіталу підприємства, витратами підприємства та ін.

Відносно ринкової складової пріоритетними є такі чинники: рівень цін на ринках, умови, що створюють власники ринків, частка імпортної продукції, зміни ринкової кон'юнктури, рівень конкуренції, адаптаційні можливості підприємства до зміни ситуації на ринку[1].

Чинниками впливу на товарну складову є конкурентоспроможність товару, асортиментна та цінова закупівельна та збутова політика, наявність системи управління якістю продукції, рівень якості торговельного обслуговування, сезонність реалізації продукції, дії контрагентів.

Можна виділити такі чинники впливу інтелектуально-кадрової складової: рівень освіченості кадрів, плинність кадрів, низький рівень системи управління кадрами, недостатня увага до творчих можливостей працівників та мотивації їх ініціативи, низька якість програми розвитку інтелектуального потенціалу підприємства.

Серед чинників впливу на техніко-технологічну складову доцільно відмітити: зношеність матеріально-технічної бази, неефективне використання обладнання, недостатність ресурсів для технічного переоснащення та модернізації та ін.

На політико-правову складову впливають такі чинники, як рівень відповідності документації вимогам чинного законодавства, зміна форми власності та організаційно-правової форми господарювання, низька кваліфікація працівників юридичної служби підприємства та недостатня увага керівництва до юридичного забезпечення бізнесу, укладання договорів із неплатоспроможними партнерами тощо.

Інформаційна складова економічної безпеки торговельного підприємства піддається впливу чинників недостатнього фінансування інформаційно-аналітичного підрозділу, помилок у програмному забезпеченні, розголошення конфіденційної інформації, промислового шпіонажу та ін. Зазначимо, що збиток

від впливу негативних чинників інформаційної складової торговельного підприємства може бути значущим і призвести підприємство до банкрутства (у разі недостатньої уваги до управління інформаційною складовою) [2].

Оскільки оподаткування є обов'язковим, і через податкову систему держава безпосередньо впливає на господарчу діяльність торговельного підприємства, стає необхідним виокремити чинники небезпеки для торговельного підприємства в цій сфері. Такими чинниками є недосконала система організації податкового контролю, високий податковий тиск, податкова політика держави [3].

Важливим аспектом гарантування економічної безпеки торговельного підприємства також є його стосунки із споживачами як об'єктом зовнішнього середовища. У довгострокових відносинах між підприємством і споживачем велике значення мають не лише вартість продукції, але і якість, ритмічність постачання, післягарантійне обслуговування тощо [4].

Таким чином, цільовою спрямованістю системи управління економічною безпекою підприємства є формування адаптивних реакцій на дію загроз у будь-якій сфері його життєдіяльності і, як наслідок, забезпечення стабільного і максимально ефективного функціонування на сьогодні та високого потенціалу розвитку в майбутньому. Для кожного підприємства, і торговельне підприємство не є винятком, негативні впливи потрібно виділяти із сукупності усіх впливів і оцінювати ступінь їхньої дії на економічну безпеку підприємства, оскільки негативний (деструктивний) чинник у більшості випадків – це загроза. Усвідомлення чинників економічної безпеки роздрібного підприємства, що впливають на його економічну безпеку, дає змогу врахувати їх значущість під час забезпечення та управління економічною безпекою підприємств роздрібної торгівлі.

Список використаних джерел

1. Чорна М. В. Функціональні складові економічної безпеки підприємств торгівлі / М. В. Чорна, О. С. Шуміло // Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 14–15 травня 2015 року). – Полтава : ПУЄТ, 2015. – С. 101–103.

2. Лігоненко Л. О. Торговельне підприємництво: теорія та практика : монографія / Л. О. Лігоненко, Г. М. Богословець, І. В. Височин, Г. Л. Піратовський, І. В. Стояненко ; за ред. Л. О. Лігоненко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 304 с.
3. Ткачук Т. Забезпечення безпеки діяльності торгового підприємства в Україні: сучасний стан та перспективи / Т. Ткачук // Бізнес и безопасность. – 2013. – № 6. – С. 30–33.
4. Близнюк А. О. Аналіз загроз економічній безпеці підприємства з врахуванням галузевої специфіки його діяльності / А. О. Близнюк // Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В. Даля. – Луганськ, 2016. – № 1 (172). – Ч. 2. – С. 69–78.

Олексієнко В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ВПЛИВ
НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Сучасні підприємства змушені функціонувати в умовах нестабільноті, глобалізації та мінливого зовнішнього середовища. Адаптація до цих умов потребує від підприємств формувати певний потенціал ресурсів за для забезпечення їх розвитку. Під час кризи найбільшою небезпекою для підприємства є руйнація його потенціалу, тобто зниження здібності підприємств до відтворення (це обумовлено тим, що кошти на розвиток ресурсів практично відсутні). Тому питання забезпечення економічної безпеки підприємства є завжди актуальну, що доведено увагою науковців до даної теми. Наприклад, М. Бендіков розуміє економічну безпеку підприємства, як захищеність його науково-технічного, технологічного, виробничого та кадрового потенціалу від прямих або непрямих загроз [5]; О. А. Грунін визначає економічну безпеку підприємства як стан господарчого суб’єкта, у якому він при найбільш ефективному використанні корпоративних ресурсів досягає послаблення, запобігання або захисту від існуючих небезпек та загроз або непередбачених обставин і в основному забезпечує досягнення цілей бізнесу в умовах конкуренції та господарчого ризику [6]. Ми вважаємо вважаю, що економічна безпека являє собою систему, яка гарантує захист усіх ресурсів підприємства при будь – яких загрозах.